

Hva kan kommunen ta for opphold på alders-/sykehjem?

Den som får langtidsplass på et alders- eller sykehjem blir avkrevd en høy egenandel av egne midler for oppholdet. Mange er ikke klar over at det faktisk er mulig å gjøre tilpasninger i forkant for å unngå for høy egenandel. Det kan være svært store beløp å spare ved å gjøre tilpasninger i forkant - før en aksepterer et tilbud om institusjonsplass.

Advokat Gry Fremstad,
Nordea Private Banking

Hvem skal betale

Egenbetalingen gjelder vanligvis opphold på alders- og sykehjem, der oppholdet er ubegrenset i tid eller har en varighet på minst 60 døgn pr kalenderår, og kommunen har dekket utgiftene til oppholdet, eller har stilt garanti for oppholdet.

Beregning av egenandel

I henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (forskrift av 16. desember 2011 nr. 1349), vil kommunen kunne fastsette oppholdsutgifter ved den enkelte institusjon. Det er den enkelte kommune selv som fastsetter maksimalt nivå på egenandelene. Egenandelen skal imidlertid ikke overstige de faktiske oppholdsutgiftene kommunen har. Det finnes tilfeller der enkeltkommuner har fastsatt maksimal egenandel til ca. 800.000 kr pr år, eller ca. 66.000 kr pr måned, mens andre kommuner har fastsatt «maks-taket» betydelig lavere.

Det beregnes i første omgang en egenandel tilsvarende 75 % av et beløp inntil 1 G etter at det er gjort fratrukk for et fribeløp på 8 000 kr (2017). Deretter kan det beregnes en egenandel på 85 % av inntekter utover 1 G. Betalingen skal beregnes slik at alle har til disposisjon minst 25 % av 1 G i tillegg til fordelingen av fribeløpet. 1 G utgjør for tiden (pr jan. 2017) 92 576 kr. Det er inntekter etter fradrag for skatt og gjeldsrenter som teller med i beregningsgrunnlaget. Fradrag i beregningen kan også gjøres av hensyn til ektefelle og barn man forsørger.

NB: Beboer som, uten selv å ønske det, legges på dobbeltrom, skal ved beregningen tilstås et fribeløp på 38 300 kr pr år (2017). Fribelegget kommer i stedet for fribelegget på 8 000 kr pr år.

Hvilke inntekter skal regnes med?

Vi gjør oppmerksom på at det ikke kan kreves dekning i vedkommendes formue.

Det er kun inntekter som regnes med, og da alle årets løpende inntekter – etter fradrag for skatt og gjeldsrenter:

- pensjon
- løpende trygdeytelser
- arbeidsinntekt
- næringsinntekt
- leieinntekt
- renter
- aksjeutbytte
- annen avkastning på formue

Dette innebærer f.eks. at hvis en leier ut sin tidligere boligeiendom, eller har andre utleieenheter som man mottar leieinntekter på, vil en risikere at inntil 85 % av nettoinntektene ved utleien inngår i egenandelen. Tilsvarende gjelder dersom en f.eks. eier aksjer og mottar aksjeutbytte på dette.

NB: Gevinst ved salg av bolig, fritidsbolig eller aksjer regnes ikke som inntekt. (Det er kun fremtidig avkastning på midlene som du får ved salget som kan anses som inntekt.)

Avkastning av erstatning for fremtidige utgifter (f.eks. forsikringserstatning) regnes likevel ikke som inntekt.

Unngå en unødvendig høy egenandel

Ved å gjøre enkle grep, vil en kunne unngå at egenandelen for slike sykehjemsplasser blir unødvendig høy. Det er ingenting til hinder for å omfordele midler enten innenfor egen økonomi eller ved å overføre formue til neste generasjon; f.eks. i form av gaveoverføring som forskudd på arv.

Plassering av midler i fondskonto

Som nevnt vil det være løpende inntekter som inngår i beregningsgrunnlaget. Ved å overføre midler til en såkalt fondskonto; en individuell forsikringsavtale der du velger din egen fonds-portefølje for sparing, vil du unngå at løpende avkastning inngår i beregningsgrunnlaget for egenandel på sykehjem. Dette skyldes at avkastningen i fondskontoen (slik reglene er i dag) først kommer til beskatning ved uttak av midler fra fondskontoen. Slik fondskonto tilbys blant annet av Nordea Liv, og det er mulighet til å plassere innskuddet i aksjefond, kombinasjonsfond, pengemarkedsfond og obligasjonsfond.

Overføring til fondskonto er kanskje i dag den enkleste måten å unngå at avkastning av opparbeidet formue inngår i beregningsgrunnlaget for egenandelen. En slik tilpasning vil kunne gjøres av den enkelte i god tid før det kan være aktuelt med sykehjemsplass. Da slipper en også å gjøre en reell overføring av midler til neste generasjon før dette er ønskelig.

Plassering av midler i aksje- og kombinasjonsfond

Alternativt kan plassering av midler direkte i aksjefond eller kombinasjonsfond gjøre at en unngår at midlene inngår i beregningsgrunnlaget. Fortløpende avkastning på midler investert i Nordea Plan Konservativ, Nordea Plan 80 eller Nordea Plan 100, skal f.eks. ikke

tas med i beregningen av oppholdsutgifter på sykehjem. Dette skyldes at avkastningen i disse fondene ikke beskattes løpende, men først når beløpet tas ut.

Dersom pengene investeres i et av Nordeas aksje- eller kombinasjonsfond, vil også midlene, etter en grundig økonomisk kartlegging og planlegging i forhold til kundens spesifikke situasjon, bli forvaltet av Nordeas beste spesialister innenfor investering.

Investeringer gjennom et investeringsselskap

En annen mulighet for å unngå høy egenbetaling kan være å gjøre investeringer gjennom et eget investeringsselskap. Selskapet vil motta avkastningen, ikke eieren av aksjene. Ulempen med å gjøre investeringer via et eget investeringsselskap, vil være at utbytte, utover det som går til dekning av utbytteskatt og formuesskatt, vil inngå i beregningsgrunnlaget for egenandelen.

Opprettelse av et investeringsselskap (AS), hvis du ikke har et investeringsselskap på forhånd, vil kunne koste mellom 10 000 – 20 000 kr. Etableringskostnaden vil imidlertid kunne trekkes fra i aksjekapitalen, som skal være på minimum 30 000 kr. I tillegg kommer det løpende utgifter for regnskapsfører, evt. revisor, m.m.

Gave/forskudd på arv

En annen mulighet er selvsagt å gjøre en overføring av midler f.eks. til barn eller barnebarn. Dette må skje mens man mentalt og fysisk er i stand til å undertegne de nødvendige dokumenter for en slik overføring. Senere, ved f.eks. demens eller annen alderdomssvekkelse, kan overføringen vise seg å være nærmest umulig å få gjennomført – forutsatt at det da ikke foreligger en [fremtidsfullmakt](#) som gir mulighet for å overføre midlene.

Du kan lese mer om overføring av verdier til neste generasjon [her](#).

Fremtidsfullmakt

For å sikre at dine økonomiske og personlige interesser blir ivaretatt av noen du stoler på (ved et senere tidspunkt hvor du ikke lenger er i stand til å ivareta dine egne interesser), anbefaler vi deg å lese [denne](#) og [denne](#) artikkelen.

[Klikk her for å se andre aktuelle jus-artikler >](#)

Med vennlig hilsen,

Gry Fremstad
Advokat, Nordea Private Banking
Oslo, 19.januar 2017